

RAAP-Evaluatie- en selectierapport

archeologisch proefsleuvenonderzoek in de Samuel Esmeijerstraat te Vlaardingen

Gemeente Vlaardingen

Archeologisch vooronderzoek: een proefsleuvenonderzoek

Datum	19 juni 2017
CIS-code	2683096100
Projectcode	VLES
Rapporteur	A. Hakvoort
Versie	1.1
Goedkeuring senior-archeoloog (intern)	
Goedkeuring opdrachtgever	Datum: Handtekening:
Goedkeuring bevoegd gezag	Datum: Handtekening:

Inleiding

In opdracht van Waterweg Wonen heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau ter plaatse van de Samuel Esmeijerstraat in Vlaardingen een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Tijdens dit 4 dagen durende onderzoek zijn aanwijzingen gevonden voor archeologische vindplaatsen uit het Neolithicum, meer specifiek de 'Vlaardingen-cultuur'.

Conform de KNA vindt na afloop van het veldonderzoek een evaluatie plaats, waarin de uitwerking van het onderzoek wordt vastgelegd. Dit document is hier een voorloper van: hier wordt een eerste stand van zaken van de bevindingen gepresenteerd. Daartoe is alle documentatie gecontroleerd, zijn alle veldtekeningen gedigitaliseerd, alle sporen ingevoerd in een database en alle vondsten gewassen, gesplitst, geteld, gewogen en eveneens ingevoerd in een database. In dit rapport wordt nog geen voorstel voor de uitwerking van het onderzoek gedaan: welke vondsten worden geanalyseerd en hoeveel vondsten zullen getekend moeten worden, welke monsters worden gewaardeerd en eventueel geanalyseerd en welke vondsten komen in aanmerking voor conservering. Dit zal onderdeel vormen van een te schrijven volwaardig evaluatierapport.

Resultaten veldwerk

Tijdens het onderzoek zijn in totaal vijf putten aangelegd met een totale oppervlakte van 389 m² in het eerste vlak. Dit eerste vlak is veelal aangelegd in de top van het veen, wat een mogelijk Romeins dan wel Middeleeuws niveau vertegenwoordigd. Ook zijn de grenzen van de opgravingsputten van het archeologisch onderzoek uit de jaren '50 en '60 van de vorige eeuw nagezocht. Teneinde het archeologisch niveau behorend bij het Neolithicum, meer precies de 'Vlaardingen-cultuur' op te zoeken, zijn de vlakken verdiept. Hierbij is ca. 202 m² ingezet. Tenslotte is op enkele plaatsen het vlak aanzienlijk verdiept om de locatie van een (reeds in de jaren '60 aangetroffen) Neolithische fuik te verifiëren. Hierbij is ca. 10 m² ingezet. Voor een overzicht van de aangelegde vlakken (in vlak 1), zie figuur 1 en tabel 1.

Werkput	Vlak 1	Vlak 1.5	Vlak 2	Vlak 3
7	61		49	
8	67		53	
9	53		6	
10	131	19	78	6
11	77		16	4
totaal	389	19	202	10

Tijdens het onderzoek is aan de westzijde van het terrein de veronderstelde cultuurlaag uit het Neolithicum, de Vlaardingen-cultuur, inderdaad aangetroffen. Deze ligt op een hoogte van ca.

3,20 m –NAP, wat neerkomt op ca. 1,7 m –Mv. In de vlakken is waargenomen dat de cultuurlaag aan de westzijde wordt doorsneden door een (jongere) actieve fase van de kreek, waarbij een deel van de Neolithische cultuurlaag is weggeslagen. Hierdoor heeft de cultuurlaag in WP 8 een breedte van tenminste 6,5 meter, terwijl deze in WP 10 slechts maximaal 4,5 meter breed is.

De neolithische cultuurlaag is redelijk goed bewaard. In de aangelegde profielen is vastgesteld dat deze laag nog een dikte heeft van ca. 20 tot 30 cm.

Om een inschatting te kunnen maken van de archeologische potentie van de Neolithische laag, zijn steekproefsgewijs enkele vakjes van 50 x 50 cm uitgeschaafd, waarbij het sediment is verzameld en gezeefd over de maaswijdtes 5 en 2 mm. De twee fracties zijn verzameld, gedroogd en gesplitst in de categorieën keramiek, vuursteen, natuursteen, dierlijk bot, houtskool. De residuën zijn bewaard ten behoeve van eventueel specialistisch (microscopisch) onderzoek.

Tijdens het uitschaven van de zeefvakjes is vastgesteld dat zich onder de cultuurlaag nog een sporenniveau bevindt. De sporen zijn geïnterpreteerd als paalkuilen en behoren toe aan een Neolithische (bewonings- dan wel gebruiks-)fase. De sporen lijken zich te beperken tot de aangetroffen oever langs de kreek, hierbuiten (in het veen aan de oostzijde en in de kreek zelf aan de westzijde) zijn geen sporen waargenomen.

In de jaren '50 en '60 van de vorige eeuw werd de genoemde cultuurlaag én kreek ook al vastgesteld. Destijds is ook een wilgentenen fuik in de kreek aangetroffen. Deze is volgens overlevering destijds niet gelicht. De locatie van de fuik is tijdens huidig onderzoek teruggezocht, waarbij

de locatie op basis van de teruggevonden contouren van de oude werkputten is bepaald. De fuik is echter niet terug gevonden.

Vondsten

De Neolithische cultuurlaag heeft het gros van het vondstmateriaal opgeleverd. Enerzijds zijn vondsten verzameld bij de aanleg van de vlakken en het handmatig opschaven (enkele cm's) daarvan. Om deze 'aanlegvondsten' te kunnen registreren is een vakverdeling van 2 x 2 meter aangehouden. Deze aantallen staan weergegeven in onderstaande tabel.

Aangelegd vak	Vondstnummer	materiaal	aantal	gewicht (g)
WP 8, Vak 1	22	keramiek	7	82
WP 8, Vak 2	23	keramiek	12	112,5
		vuursteen	5	40
WP 8, Vak 3	24	keramiek	2	39,8
		vuursteen	1	16,5
WP 8, Vak 4	25	keramiek	6	98,6
		vuursteen	1	1
		dierlijk bot onverbrand	1	1
WP 8, Vak 5	26	keramiek	3	46
		vuursteen	1	1
WP 8, Vak 6	27	keramiek	3	26
		vuursteen	1	3,4
WP 10, Vak 1	-			
WP 10, vak 2	-			
WP 10, vak 3	28	keramiek	5	39
WP 10, vak 4	29	vuursteen	1	3,7
WP 10, Vak 5	31	keramiek	2	26,7

Wp 10, vak 6	32	keramiek	6	78,6
		vuursteen	1	0,4

Tabel 2. Aantal vondsten per materiaalcategorie.

Het aardewerk is handgevormd, met een magering van kwarts. Als versieringselement is in enkele gevallen een doorboring aangebracht juist onder de rand. Dit aardewerk is bekend van aardewerkcomplexen uit de 'Vlaardingen-cultuur'. Ook het vuursteen past binnen deze traditie, met herkenbare stukken als klingen en een zogenaamde duimschrabber.

Binnen de aangetroffen cultuurlaag zijn zeven vakjes van 50 x 50 cm uitgeschaafd, waarbij de cultuurlaag in twee herkenbare sublagen van elk ca. 10 a 15 cm verdeeld is. Het verzamelde sediment is gezeefd over de maaswijdtes 5 en 2 mm. De resultaten van dit zeefonderzoek is weergegeven in onderstaande tabel.

Zeefvak	Vondstnummer	Sublaag	fractie	materiaal	aantal	gewicht
8071	1010	3	5	keramiek	1	0,3
				dierlijk bot	2	1,2
				Houtskool	1	0,1
	1011	2	5	keramiek	17	58,9
				dierlijk bot	4	0,8
				Dierlijk bot verbrand	6	0,9
				Houtskool	1	0,2
	1024	1	2	keramiek	8	0,4
				Dierlijk bot verbrand	19	0,4
				Steen	10	0,4
				Houtskool	1	0,6
	1025	3	2	Dierlijk bot	11	0,3
				Dierlijk bot verbrand	6	0,1
				Steen	2	0,1
	1026	2	2	Keramiek	11	0,6
				Dierlijk bot	23	0,4
				Dierlijk bot verbrand	38	0,9
				Steen	14	0,7
				Houtskool	1	1,4
8023	1000		5	keramiek	3	10,7
				Dierlijk bot	2	0,2

				Dierlijk bot verbrand	4	0,2
				Houtskool	1	0,3
	1017		2	Vuursteen	5	0,1
				Dierlijk bot	2	0,8
				Dierlijk bot verbrand	51	0,8
				Steen	18	0,4
				Houtskool	1	0,9
	1020		2	Vuursteen	10	0,2
				Dierlijk bot	34	0,6
				Dierlijk bot verbrand	37	0,7
				Steen	17	0,6
				Houtskool	1	1
8022	1001		5	keramiek	12	53,3
				vuursteen	2	0,5
				Dierlijk bot	6	4,4
				Dierlijk bot verbrand	2	0,9
				Steen	2	148,4
				Houtskool	1	0,3
	1002		5	Dierlijk bot	1	0,2
				Steen	1	0,4
				Houtskool	1	0,1
	1003			Keramiek	3	4,8
				Vuursteen	3	2,1
				Dierlijk bot	9	14,5
				Dierlijk bot verbrand	16	1,2
				Steen	2	0,3
				Houtskool	1	1,6
	1018		2	Vuursteen	5	0,1
				Dierlijk bot	9	0,3
				Dierlijk bot verbrand	50	1
				Steen	30	1
				Houtskool	1	0,4
	1019		2	Vuursteen	2	0,1
				Dierlijk bot	9	0,2

				Dierlijk bot verbrand	19	0,4
				Steen	5	0,2
				Houtskool	1	0,3
8091	1006		5	Keramiek	10	31,9
				Vuursteen	3	0,6
				Dierlijk bot verbrand	6	1,7
				Steen	2	0,2
				Houtskool	1	0,2
	1012		5	Keramiek	1	0,4
	1014		5	Keramiek	8	11,5
				Vuursteen	5	1,3
				Dierlijk bot verbrand	5	1
				Steen	4	0,5
				Houtskool	1	0,4
	1022		2	Keramiek	8	0,3
				Vuursteen	1	0,1
				Dierlijk bot	16	0,3
				Dierlijk bot verbrand	36	0,8
				Steen	9	0,5
				Houtskool	1	1,1
	1027		2	Keramiek	3	0,3
				Dierlijk bot verbrand	5	0,2
	1029		2	Keramiek	16	0,7
				Vuursteen	7	0,2
				Dierlijk bot	5	0,1
				Dierlijk bot verbrand	30	0,5
				Steen	10	0,5
				Houtskool	1	0,8
8081	1004		2	Keramiek	44	1,7
				Vuursteen	5	0,1
				Dierlijk bot	3	0,1
				Dierlijk bot verbrand	14	0,4
				Steen	40	1,6
	1005			Keramiek	10	105,1

				Vuursteen	2	1
				Dierlijk bot	11	2,1
				Dierlijk bot verbrand	3	0,6
				Houtskool	7	0,2
	1007		5	Keramiek	18	14,1
				Vuursteen	3	5,8
				Dierlijk bot verbrand	8	1
				Steen	6	16,5
				Houtskool	1	0,7
	1021		5	Vuursteen	7	0,2
				Dierlijk bot	49	1
				Dierlijk bot verbrand	28	0,7
				Steen	26	1,7
				Houtskool	1	0,6
10062	1015		5	Keramiek	41	51,9
				Vuursteen	2	0,3
				Dierlijk bot	1	0,2
				Dierlijk bot verbrand	10	3,7
				Steen	13	3,9
				Houtskool	1	2
	1030		2	Keramiek	58	3,1
				Vuursteen	15	0,5
				Dierlijk bot	25	0,6
				Dierlijk bot verbrand	130	2,5
				Steen	63	2,9
				Houtskool	1	5
10063	1008		5	Keramiek	4	11
				Vuursteen	1	0,1
				Dierlijk bot verbrand	2	0,4
				Houtskool	1	0,3
	1009		5	Keramiek	13	34
				Dierlijk bot	2	0,3
				Dierlijk bot verbrand	2	0,3
				Steen	1	0,2

				Houtskool	1	0,5
	1013		5	Keramiek	13	18,3
				Vuursteen	3	1,2
				Dierlijk bot verbrand	13	1,7
				Steen	2	0,2
				Houtskool	1	1,7
	1016		2	Keramiek	2	0,2
				Vuursteen	1	0,1
				Dierlijk bot	9	0,2
				Dierlijk bot verbrand	2	0
				Steen	3	0,1
				Houtskool	1	0,5
	1023		2	Dierlijk bot verbrand	5	0,1
				Houtskool	1	0,1
	1028		2	Keramiek	12	0,7
				Vuursteen	10	0,3
				Dierlijk bot	5	0,1
				Dierlijk bot verbrand	39	1
				Steen	38	

Tabel 3. Zeefvakjes 50x50 cm: Aantal vondsten per materiaalcategorie

Monsters

Ten behoeve van het botanisch onderzoek is per verzamelde laag steeds ca. 1,0 liter ongezeefd materiaal apart gehouden. Deze kunnen in een later stadium gewaardeerd worden door de botanisch specialisten.

Zeefvak	Monsternummer	Sublaag
8022	5	0
8022	6	1
8023	7	0
8023	4	1
8071	12	0
8071	13	0
8071	14	0
8081	8	0

8081	9	1
8091	10	1
8091	15	0
8091	17	1
100062	18	0
100063	11	1
100063	16	0

Tabel 4. Zeefvakjes 50x50 cm: overzicht van de botanische monsters (1l.)

Ten behoeve van botanisch onderzoek aan fossiel stuifmeel dan wel micromorfologie zijn twee pollenbakken geslagen in representatieve profielen, waarbij telkens de cultuurlaag is bemonsterd, evenals de laag erboven en eronder. Ook uit de jonge kreek is een pollenbak geslagen. Ook deze monsters kunnen in een later stadium gewaardeerd worden.

Bijlagen:

Figuur 1. Overzicht aangelegde proefsleuven

Figuur 2. Overzicht onderzochte vakken WP 8

Figuur 3. Overzicht onderzochte vlakken WP 10

Vlaardingen Samuel Esmeijerstraat (VLES)
Aangelegde proefsleuven RAAP 2017

Vlaardingen Samuel Esmeijerstraat (VLES), WP 8
Verzamelvakken aanlegvondsten en zeefvakjes

Vlaardingen Samuel Esmeijerstraat (VLES), WP 10
Verzamelvlakken aanlegvondsten en zeefvakjes